

Skans

Acc M:15

flammyg

Rödsvarsef. Tomelilla kyrka
- 1922 -

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid. 1

Nils Månsson berättade:

På juleafton brukade folk samlas
tillsammans förberedda sig till den, som
skedde vid bordet och på juleafton. Den,
som begynte kunnadlös, skulle då munda
året.

Allt annat ansågs, att
fågeln skulle bli flygande med
fästerna betygade vädret i huset.

HörsvarsefLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Innan i denna tid iaktager man
kyrkfolket på hemväg från kyrkan. Över
kyrkfolket då flockar sig på vägen och
barnens grupper så skall detta betyda
"lik nästa söndag". Då man i mitt
föräldra hem sagt något därom har jag
flera gånger hört saker på minnest
och funnit att det verkligen slagit in.

Godsvarsel.

Karna Svensson N. Nöbbelef berättar:

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Men när berättade, berättade
how en gång vid ett tillfälle, då how var
sittat hemma, fick how höra herrn en person
how o' skrapade av fötterna på skoskrapan
petaföt på trappan. How gick och öppnade
dörren för att välkomna den besökande.

På fick how höra herrn det slog ~~the~~
härda slag på något klingande föremål
strax petaföt gavels på huset. How
fick en stark förminnelse av att något
underligt inträffat, att något var fel.
How gick in och sjöng en psalm. Nästa
morgon fick how höra att mannen i grann-
gården hade hängt sig, isjukhet som

lyndet av skrap. meigen var alldeles
lika med det, som han brukade
ästadkomma, då han kom på besök.

Rödsvarsel

Från M. H. Sällén, Solleborg berättar:

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

År 1908 höll en lantbrukare i församlingen bröllop med en lantbrukaresdotter från en församling vid Tralleborg. Bröllopet firades i brudens hem. På natten kommo brudparet tillsammans till sitt blivande hem. Detta hade de vännar sammanträtt för att möta. Taga de nygifta. Bland annat var vid nygångsdörren klätt med grönt och bruna fjäderslyktor vore sepphända, och på var sida om dörren. Det var fullt komligt begagnat men likväl fienträffade det att när de nygifta skulle träda in i huset det ena ljuset (vid den sida brudens gick) släckades. Detta utlöstes av de närvarande

kom ett olyckligt förlovar.

Från blev inom ett års lopp sjuk
i lungsat, vårdades på sanatorium under
några år och dog efter ett år-långt
sjukdomslopp.

Dödströ

Hörsägen:

För omkring 20 år sedan hörd
 jag sägas, att man för att förvisna sig
 om att en människa ej var skendad
 skulle man icke kistlocket påspikades
 med handens kånna efter meder den dödes
 rygg om det möjligt skulle kännas
 lönligt, ty då kunde man mistänka
 skendad.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Notis

En blåkragen G. Munnenslåg berättar:

En person som låg på sitt
sista hade svåra plågor men kunde ej
dö. Man trodde detta bero på att
sjucklingen låg på koltar, som voro
stoppade med hövsfjäder. När vi tog man
och lade koltarna med gäffjäder med
sjucklingen i stället varefter denne
lugnet avled.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

DödsterLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Juniu hemleggd Eweröd, Tyse
poken har jag hört flera personer tala om
att om dödsjuka personer ligga i sängkläder
innehållande hönssjåder, så ta de snart
för att kunna dö, varför sängkläder
innehållande sådan fjäder borde av-
lämnas från dödsbäddar.

Spøkeri

(Sølleus) Skrup.

En i Skæved, Skrup. boende
person skulle, seeligt have et påstående,
belat med sin moder på kvællen, samme
dag som han var begravet på dagens.

Moderen havde bl.a. yttret
at han nu lå så i så varm prækelig
klædning.

Stämme

15

mycket, av flera

Toncellalager

Dödsbo

Täcker:

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

När en person var död och
liket tömt, skulle vattnet som
använts för åtvärmålet gömmas till
begravningsdagen, och då kastas efter
liktåget.

Dödsbesked

Min syster Ida Svensson, som år 1918 hade tagit folkskollärarinnexamen insjuknade i skenskan den 1 Okt. Hon var då i Örtofta skola, men blev sjukad till sitt hem i S:a Sandby och dog där den 4de Okt. på morgonen. Klockan var då en kvart över 4. Men min syster karto från Örtofta hade hon dragit upp väckarklockan. Min bror och jag karto dagen efter hennes död upp till Örtofta för att hämta hennes tegg. De sågo både min bror och jag att Idas kloka stannat precis 4.15 detta var den 4 Okt. 1918.

BegravningsredLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Min mor led mig några dagar
innan sin död att följa sin vrede.
Hon tog hon fram sin "Jorakerk" Hon
bad mig då, att hon skulle bli klädd
i denna efter sin död. "Jorakerken"
sydde hon vid 17 års ålder och hade
fövarat den till sin död, som inträffade
då hon var 61 år (År 1901)

Begynnin

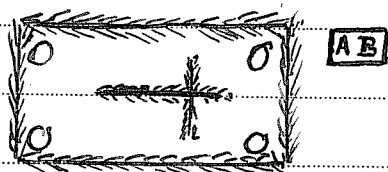
(Ö. förmär)

Ännu berättas sedan att barn
(sua som vuxna) ej få se sina föräldrars
dödsstraff, men att detta skulle kunna
vålla att om den döende (mestadels modern)
med sin levtid gjort något för att bota
lyte ("vett lyte" = värd lyte) så skulle
efterlevande barn återfå detta lyte (t. ex.
slaget = epilepsi).

Ännu regel gäller ännu vid
begynnin att barn ej få se i sin
modern öppna grav. Först efter det fulla
levit höjd får barn komma till grav
själva för att få tillräckligt att ej se
i sin mors grav.

(Örkens) Graumis vid begravning

I Örkens församling är det en vanlig sed att vid begravning man mårkar med halvt graumis i mönster framför varje stupa eller gräv. Mest har jag sett mönster i en avlång fyrkant med kors och kors, bredvid en namnplatta, en gräs

eller namnet lagt med svart kol.

Någon gång har jag sett fäste graumis och pinnar med påhängda pappers-remsor

Proverier v. ätthög

I ett gammalt hus, som låg vid
en ätthög förekommo proverier av
varjehanda slag. Man såg t. ex. "röd-
pichelbeurade hägar" som dansade.

En mågaren sköl efter dessa. På efter
sepp twärde en mängd vita mörs i huset.

Och kort därefter dog ett barn i familjen.
Allmant troddes att dessa var "peppslögarens"
skall

Hästhuvud n. grunden

När den gamla boningslängan på 4:11 i
Högstet, Lödörs socken, för ett tiotal år sedan
förs med fanns redan en del grundar vid västra
delen av längan ett par Löstskallar. Längan har
såligen vad min fader berättat mig, reppförl
vid skiffbets införande i Högstet år 1824,
och på samma ställe som en äldre gård
frist legat och fydret hade varit sig härifrån.

Begravning av hästar.

J en gammal gård i Tivestads by höll man på med träskning. På ett logglov var ettliöskat uppställt jag, som då var ung id är gammal. att i golvet fanns en hel mängd stora kullerstenar. På min fråga varför golvet såg ut på det sättet (så ojämnt) fick jag till svar av en gammal man, att man begravt hästar där inne. Jag frågade ytterligare men fick endast ytterst knapphändige nästan nejstiska svar. Jag fick emellertid veta att fyra hästar se gång dött där i gäddan (troligen ungef. år 1820-1850) och att man då begravde dem i loggolvet, men ingen tyktes vilja pekligt påja varför.

Hästhuvid under logen

Merare Persson, Tomteilla, berättar:

För omkring 80 år sedan reppgrävdes
grunden till Karl Perssons gård (Ladugårds-
slätten). I varje hörn av logan påträffades
en skalle, som förmodades vara av häst.

Upphittaren förvånades och flera personer
till kallades för att se fyndet. På berättare
en person att det var en gammal sed, att
man brukade lägga hästhuvid i hörnen
seeder logan för att slagen vid tröskningen
skulle få mera klang i annat fall var
det dock ljuset.

Othuvred i loggolvet

Nils Olofsson, Lelshög, berättar:

Nils Olofsson hade varit med om och
 skrivt ner en gård i Skarvås, ägsken
 av gården hette Nils Nihaw, När de kom
 upp log-golvet. hittade de ett othuvud.

Detta var utdäkt för att det skulle
 vara lättare att kröka på.

Pydd för ladvärdsten

Benämning: Ladvärdsten, Gustaf Andersson, Västerås

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

Andersson skulle göra någon repara-
tion vid en stanningsplats av gäddarna i
Holma, Västerås socken. På golvet seppades
fauv, där en lekprenta i en halland,
något skelett av ett mindre djur. Om
det var en skata eller källing. Tills jag
nått efter peten kastade bort, sade Andersson.

På faun i en ständare i stallet
en fyllkanti träbit i satta, den bojja
reukna varfr Andersson tänkte sätta
det en annan bit. På den reukna
leiten borttogs faun i stoppat en tyg-
trasa och i den faun i reuklat kurt och
divelstråk. Faunen som byggst längan länka varit
mycket vidskellig

¹⁵
Djävulen

Berättare: Per Larsson, Blekinge. 20 år

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22

Prosten var ute i åkte efter sina hästar. Bärvid
inträffade att hästarna ej orkade dra vagnen.
Drängar, som hördt undermåttade prostens hästar. Prosten
befallde drängen att gå fram mellan hästarna
och se efter om han kunde seppbäcka vagnen som satt
i bakrätet. Drängen kunde inte se vagnen. Han
befallde prosten drängen att ta av sina huvudstolen
och se genom den. Han kunde drängen så en
farlig skapnad bak i vagnen. Ser du något?
frågade prosten. Ja, det gör jag. Skruva upp och
höga bakhjulet o lägg det i vagnen och sätt dig
upp o kör allt vad hästarna kunna springa.
Den förfarlige som tagit plats i vagnen fick
nu springa o bära sepp vagnen i stället för
hjulet.

Sagen om en skatt.

Berättare: J. Lauterbachs Måttor Jönsson, Oslunda.

I nordvästra delen av Oslunda socken
går en låg ^{is} ~~is~~ bevädd med småskog. På en
vis plats där syns ofta på vårenna s. k.
gastabloss, och därför var folk säkra på, att på
det stället var en skattgräv. Ett par personer
beslöt att en natt ta riktigt reda på platsen
och gräva upp skatten. Ett viktigt villkor för,
att det skulle lyckas att undvika skada för skatt-
grävarna ta skatten, var, att arbetet skulle
ske under fullständig tystnad, — En kväll
begär de nämnda personerna sig åstad
försedd med grävredskap. De såg blossen
lysa och gick dit. När de försökte blossen
men kallar de begynte gräva på den platsen

på den plats, där blossen hade segat. Om
en stund kom en man bort till dem och sporde
dem, vad de sökte efter. Grävaren förstod, att
det var en, som kom för att lyssna på dem att tala.
De tågo därför, och mannen avlägsnade sig.
Grävningen fortsätter, men om en liten stund
hördas ett väldigt larv från den väj, som ledde
förbi ösen. Mannen på en skars krigsfolk till
helt och med vagnar fara förbi. Grävaren oro
sig väl på sin vakt, sade icke ett ord utom fort-
sätta sitt arbete. Efter ännu en stunds för-
lopp stötte de med sina verktyg mot en kista
eller något dylikt. I det samma kom en av
dem att se upp och på det hela Opplunda
lag stå i ljusan lagn. Då skrek han till:
"Varne föres lagen bränner!" I samma
ögonblick hördas ett skrattande ljud i deras

närhet, segen av eldsvådan försvann
och mannen skymdade skräckslagna
därifrån.

Senare kunde de inte med säkerhet
igenföra planen och voro inte modiga
nog att företa en föregående grävning,
och sen dess har ingen försökt finna
skatten.